

Зачепилівська районна державна адміністрація

Відділ освіти

Районний етап XIV Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості

Номінація «Література»

«Ми є. Були. І будем ми! Й Вітчизна наша з нами»

І.Багрянний

П'єса на одну дію

« Читаємо Шевченка»

Робота

Таратути Євгенії Володимирівни,

члена гуртка «Літературне краєзнавство»,

учениці 10 класу Миколаївської

ЗОШ І-ІІІ ступенів

Зачепилівського району Харківської області

Керівник: Чуб Тамара Миколаївна,

вчитель Миколаївської ЗОШ І-ІІІ ступенів,

керівник гуртка «Літературне

краєзнавство»

Читаємо Шевченка

Діючі особи:

Бабуся Олена

Дідусь Іван

Онука Наталя

Онук Степан

(Кімната, прикрашена рушниками. За столом сидить бабуся, вишиває. Вбігає онука Наталя.)

Наталя: Доброго дня, бабуся!

Бабуся: Доброго, онучко. Я так тобі рада. Де ж ти пропадала так довго?

Наталя: Та хіба це довго – кілька днів? Ой бабуся, у мене зовсім часу немає: уроки, гурток, а ще ж різні свята, змагання, конкурси. Та і з подружками треба погуляти. А ти що робиш? (озирається) О, в тебе піріжечки свіжі. А я думаю, чим це так смачно пахне? А Степанко де? Казав, після уроків до вас піде.

Бабуся: (з посмішкою) Та й торохтушка ти – за хвилину стільки запитань, не знаєш, на яке відповідати спочатку. Пригощайся, люба, піріжечками. Степанко з дідусем десь рибалять. А що я роблю? Подивись - я вишиваю.

Наталя: (підходить, придивляється) Ой, так це ж Шевченко! Я впізнала: у підручнику портрет бачила. Гарно! Він як живий у тебе виходить! Отак дивлюсь – суворий, насуплений, шапка аж на брови насунулась, а трохи збоку гляну – та в нього ж очі теплі і ніжні, усмішка добра, так і хочеться дідусем назвати.

Бабуся: То й називай, Наталю, називай, бо наш Тарас і справді може бути лагідним, люблячим, особливо коли його слово – про рідну Україну, її чарівну природу, працюючих людей. Ось поглянь у вікно: біля хати дідусь посадив вишні, а я, коли народилась твоя

мама – барвінок та калину. Тепер як зиркну – так і спливає у пам'яті Шевченкове:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть
або інше: Зацвіла в долині червона калина,
Ніби засміялась дівчина – дитина

(Входять дідусь з онуком. В руках Степанка відерце з наловленою рибою)

Дідусь: А про що це тут наші дівчата говорять? (Наталя пирскає: – І бабуся – дівчина?) Доброго дня, онучко! (гладить дівчинку по голівці) Сподіваюсь, оцінки всі добрі? (дівчинка киває) То про що шепочетесь?

Бабуся: Та ось, говорю дитині, що слово Шевченка щире і гарне, влучне і образне.

Степанко: Ой, правда! Ось ми з дідусем на ставку рибалили, дивись, який улов маємо! (показує відеречко) Сидимо, пильнуємо, аж бачимо: пливуть качечки, гарні, з блискучим пір'ям. І дідусь не стримується і каже:

А качечка випливає
З качуром за ними,
Ловить ряску, розмовляє
З дітками своїми.

А я дивлюсь і думаю: « А й справді! Як у цьому вірші.» І взагалі, дідусь любить цитувати Великого Кобзаря.

Дідусь: Та як же не цитувати, коли у його творах – і наше минуле, і сучасне, життя народу і його мрії, біль і радість. Ще мій батько казав, що у війну на фронті бійці частенько згадували твори Шевченка, читали їх напам'ять, передавали з уст в уста, з рук у руки. А в його товариша, що загинув під Сталінградом, у речовому мішку, як найбільший скарб, зберігався «Кобзар.» Перед боєм, ніби відчуваючи свою смерть, Григорій

подарував батькові книгу, а сам загинув... Так і пройшов мій тато з нею всю війну. Тарасове слово, полум'яне, щире, зігрівало бійців у холод, додавало впевненості, віри в перемогу, кликало в бій. Бувало, під час привалів солдати часто читали «Кобзар».

Бабуся: Так, так, твоя правда, Іване. Я теж частенько перечитую Шевченка, і мені здається, що немає більш щирої, гарячої, правдивої поезії, ніж Тарасова. Вона бентежить і хвилює, болить і будить почуття. Кожне слово – то чиста правда! Я часто плачу над його віршами.

Наталя: Бабусю, та чому ж плакати? Адже Шевченко жив дуже давно, при панах.

Бабуся: (підвівши голову від вишивання): Та ні, доню, його слова завжди сучасні й актуальні (сумно). Адже скільки їх, «панів отих поганих» (їх у нас олігархами називають) клянуться в любові до мови, народу, а насправді і сьогодні

«Латану свитину з каліки знімають,
З шкурою знімають...»

Дідусь: (сердито): Так, вони здебільшого люблять « на братові шкуру, а не душу!» Комусь захотілося україномовну школу закрити, хтось зазіхає на добротні приміщення музеїв та бібліотек, хтось землю скуповує чи ліси вирубує... І як тут не згадати Кобзареве:

Мій любий краю, неповинний!
За що тебе Господь кара,
Карає тяжко?

Бабуся: Чого це ти, Іване, так розходився? У тебе ж серце, тобі не можна хвилюватися. Та ну їм усім, «правнукам поганим,» грець! Головне, що ми любимо свою Україну, як Тарас, бажаємо, як і він, добра своєму народу, своїм дітям і онукам.

Розбурчався, ще дітей полякаєш. Он Наталочка аж притихла, та й Степанко зажурився, а ти...

Дідусь: А що я? (тихше, виправдовуючись) Бо болить мені, та й не тільки мені, те, що діється на рідній землі. Ото як у Тараса: «Ох, не однаково мені»....

Степанко: Цікаво, дідусю, а що б сказав Тарас Григорович, якби глянув на нас?

Дідусь: Та, певно, розсердився б, бо земля, за яку боролись, поливаючи потом і кров'ю, заростає бур'янами, бо ми, «славних прадідів великих правнуки погані», не можемо між собою помиритися, гриземся, ніби й не брати, а вороги.

Бабуся: Ото казала тобі не раз: не дивися телевізор, від тих новин тільки голова і серце болить.

Дідусь: А я думаю, що якби вони частіше читали Шевченка, сприймали до серця його глибоке і полум'яне слово – розуму б набралися, дбали б про рідну землю як про «свою хату»

Наталя: Дідусю, бабусю, а наша вчителька казала, що Шевченка можуть читати всі: і дорослі, й діти. Це правда?

Бабуся: Так, і кожен знайде відповідь на будь – яке своє запитання, і пораду мудру, і заповіт батьківський, сумне й радісне.

Наталя: То, може, почитаємо «Кобзаря» зараз?

Степанко: Та і я ще вас послухаю, бо ви своєю суперечкою аж цікавість у мене викликали (сміється)

Дідусь: А що, і почитаємо, а захочете, то й заспіваємо (вносить з іншої кімнати «Кобзар») Давайте біля бабусі отут сядемо, щоб і вона чула.

Степанко: Давайте.

Наталя: Бабусю, а чи скоро ти закінчиш вишивати портрет Шевченка?

Бабуся: Через кілька днів, а що?

Наталя: Та я хотіла б у школу понести, друзям і вчительці показати (він

такий гарний!), а як дозволиш, то і в класі повісити.

Бабуся: Звичайно, це добре, що ви, діти, вчитеся шанувати Кобзаря. Він і друг наш, і порадник, і вчитель.

Степанко: (нетерпляче): Ну то будемо ми читати чи ні?

(Діти сідають біля дідуса і бабусі. Бабуся знову схиляється над вишиванням, дідусь розкриває книгу.)

Дідусь: (тихо під супровід музики):

Ну що, здавалося б, слова...

Слова та голос – більш нічого,

А серце б'ється, ожива,

Як їх почує...

(Музика лунає гучніше)

Завіса